

Til finansdirektøren

Vår saksbehandler
Mona Kristensen

Vår ref.
22/19374
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
10.05.2023

Etterlevelseskontroll konsulent tjenester

1 Innledning

I forbindelse med ny kommunelov ble regnskapsrevisor gitt en ny oppgave fra 2019, benevnt som forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Kontrollen skal skje i forlengelsen av revisjonen av regnskapet. Den skal rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som går utover å uttale seg om årsregnskapet.

Loven forutsetter en egen uttalelse om utført arbeid med såkalt moderat sikkerhet. Kravene til denne kontrollen er definert gjennom god kommunal revisjonsskikk. Etterlevelseskontrollen er formalisert gjennom en revisoruttalelse til kontrollutvalget.

I forbindelse med bystyrets behandling av økonomiplanen for perioden 2019-2022 og budsjett 2019 ba bystyret kommunedirektøren legge fram en sak for formannskapet våren 2019. Denne saken skulle gi en oversikt over hvor mye som brukes årlig på eksterne konsulent tjenester fordelt på tjenesteområde, og komme med forslag om innsparinger på 12 mill kroner i 2019 økende til 14 mill kroner resten av perioden. I denne undersøkelsen har vi sett på administrasjonens oppfølging av bystyrets vedtak.

1.1 Problemstilling

Vi har valgt følgende problemstilling for undersøkelsen:

I hvilken grad har Trondheim kommune redusert konsulentutgiftene i tråd med bystyrets vedtak?

1.2 Metode

Metodisk baserer undersøkelsen seg på dokumentgjennomgang, intervju og stikkprøvekontroller av regnskapet. Stikkprøvene er delvis valgt ut etter skjønn og delvis etter beløpsstørrelse. Vi har brukt standard for god kommunal revisjonsskikk RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen som veiledning i vår utførelse av etterlevelsesrevisjonen. Standarden er utarbeidet av Norges kommunerevisorforbund i samarbeid med Den norske revisorforening. Vi har kontrollert regnskapet i perioden fra 1.januar 2018 til 31. desember 2022.

2 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er hentet fra bystyresak 188/19, behandling av handlings- og økonomiplan for 2019-2022.

1. Kommunedirektøren skal ha lagt fram en sak for formannskapet våren 2019 med oversikt over kjøp av konsulenttenester, og hvor mye som brukes årlig, fordelt på tjenesteområder.
2. Det skal ha vært innarbeidet forslag om innsparinger med 12 mill kr i 2019, økende til 14 mill kr resten av perioden
3. Faktiske konsulentutgifter skal ha blitt redusert i tråd med forslagene om innsparing
4. Enhetene skal bokføre innleie av vikarer fra bemanningsbyråer eller andre eksterne firmaer på egen art i regnskapet for å skille vikarer fra eksterne konsulenter

Forøvrig bruker vi kommunelovens kapittel 14 om økonomiforvaltning og Trondheim kommunes økonomireglement og Reglement for bestilling, attestasjon og anvisning i våre vurderinger. Herunder har vi påsett at bokførte opplysninger er dokumentert på en måte som viser deres berettigelse¹ og at økonomiske forpliktelser for Trondheim kommune skal være anvist av den som har budsjettansvar for området, eller er blitt gitt en slik fullmakt.² Videre at den som bestiller og den som godkjenner bestillingen skal påse at inngåtte rammeavtaler og innkjøpsreglementet følges og at den som attesterer skal påse at faktura med grunnlag inneholder nødvendige opplysninger, dokumentasjon og henvisninger.³

Omfanget av undersøkelsen vil følge de revisjonsfaglige anbefalingene som framgår av revisjonsstandard RSK301.⁴

3 Resultater

3.1 Sak for formannskapet

I bystyrets vedtatte økonomiplan- og budsjett for 2019-2022, ba de rødgrønne kommunedirektøren legge fram en sak for formannskapet våren 2019 om kommunens kjøp av eksterne konsulenttenester. De ba også om en oversikt over hvor mye som ble brukt årlig på konsulenttenester fordelt på tjenesteområde, og med forslag om innsparinger på 12 mill i 2019 økende til 14 mill kr per år resten av perioden.⁵

Kommunedirektøren la fram saken høsten 2019.⁶ Her viste finansdirektøren til at kommunens omfang av eksterne konsulenter var lite på driftsområdet, men vesentlig større på investeringsområdet. De områdene som bruker flest konsulenttenester, Kommunalteknikk og Trondheim Eiendom Utbygging, vurderer at kommunen ikke er tjent med å utføre rene prosjekteringstjenester selv. Dels er erfaringene dårlige med tanke på stabilitet og arbeidsmiljø,

---

¹ Bokføringslovens paragraf 4 punkt 6.

² Reglement for bestilling, attestasjon og anvisning punkt 1.

³ Reglement for bestilling, attestasjon og anvisning punkt 2.

⁴ Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen gjeldende fra 1.1.2020.

⁵ Side 27 i de rødgrønnes forslag til budsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022.

⁶ Formannskapets møte 17.9.2019, sak 188/19.

dels er dette oppgaver som inngår i totalentreprenørens leveranse, og som også disse kjøper eksternt fra konsulentfirmaer.

Andelen konsulenter innenfor prosjektadministrative oppgaver i investeringsprosjektene som assisterende prosjektledelse, prosjektstyring og byggeplassoppfølging skulle vurderes utført av egne folk i større utstrekning. Kommunedirektøren orienterte i saken om at det ville etableres et prosjekt for å kartlegge kvalitetsmessige, økonomiske og arbeidsmiljømessige konsekvenser av en slik endring.

Følgende vedtak ble gjort i saken høsten 2019:

“1. Formannskapet tar saken til orientering.

2. Formannskapet viser til den omfattende konsulentbruken innen tekniske tjenester og ber om å få fremlagt en sak som vurderer om det er mer økonomisk hensiktsmessig å sørge for at Trondheim kommune har denne kompetansen internt.

3. Formannskapet ber også om å få fremlagt en sak som viser omfanget av internfakturering i Trondheim kommune, kostnadene tilknyttet dette og en vurdering av hvorvidt dette kan løses mer effektivt uten internfakturering”

Vi har fått opplyst fra rådgiver i fagstaben at det har skjedd endringer i markedet siden 2019, og at kommunen nå vil vurdere å ansette egne folk innen prosjektering.

Punkt 2 om konsulentbruken innen tekniske tjenester ble fulgt opp i sak til formannskapet i november 2022.⁷ Her framgår det at prosjektering i anleggsprosjekter i dag utgjør ca 80 prosent av konsulentbruken innen tekniske tjenester. Kommunedirektøren ønsket å bygge opp et miljø med egne ansatte som gjennomfører prosjektering av kommunalteknisk infrastruktur. Dette kan, ifølge kommunedirektøren, bidra til bedre kvalitet på prosjekteringen og lavere kostnader. I saken opplyses at koronasituasjonen er årsaken til at gjennomføringen ble satt på vent. Videre står det i saken at som en følge av manglende kontorplasser vil det ikke bli anledning til å etablere en slik avdeling før nye kontorlokaler er på plass i 2025. Saken ble tatt til orientering.

I saken opplyses at det har vært en prosess med å redusere konsulentbruken innenfor byggeledelse og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) siden 2019. Kommunedirektøren opplyser at ekstern byggeledelse før 2019 utgjorde om lag halvparten av det totale behovet for byggeledelse, mens oppgavene i dag hovedsakelig skjer med intern kapasitet og kompetanse.⁸

Punkt 3 fra saken i 2019, om internfakturering, er fulgt opp av kommunedirektørens fagstab, men ikke lagt fram for politisk behandling. Vi har tidligere fått opplyst at begge sakene skulle legges fram for formannskapet før jul 2022. Saken om internfakturering er imidlertid fortsatt per ultimo april ikke lagt fram. Rådgiver i fagstaben begrunner dette med at internfakturering ikke er utbredt, og at det er direkte timeføring innenfor de store miljøene.⁹

⁷ Sak 281/22 av 15. november 2022.

⁸ Revisjonens gjennomgang av konsulentbruken fremgår av kapittel 3.3.3 nedenfor.

⁹ Svar på revisjonens spørsmål om oppfølging av saken om internfakturering i e- post av 16. november 2022.

Revisjonens vurdering

Bystyret ba om å få fremlagt en sak til formannskapet våren 2019. En slik sak ble lagt fram for formannskapet høsten 2019. Formannskapets oppfølgingsvedtak er delvis fulgt opp i ny sak til formannskapet i november 2022. Dette gjelder punktet om konsulentbruken innen tekniske tjenester. Punktet om internfakturering er ikke lagt fram som forutsatt, noe revisjonen mener er uheldig.

3.2 Forslag om innsparinger i budsjettene

Vi har fått opplyst fra rådgiver i fagstaben at innsparingene er innarbeidet i budsjettene i hele perioden, og at det er benyttet to metoder for å fordele kuttene. Halvparten av kuttene er tatt med som et flatt kutt i netto budsjettramme for alle enheter i kommunen.¹⁰ Den andre halvparten ble tatt forholdsmessig med utgangspunkt i innkjøpskontoer i kommuneregnskapet.¹¹ Hvis man bare hadde basert det på konto (art) ville det ifølge rådgiver i fagstaben gitt store utslag for enkelte enheter, som It-tjenesten, Trondheim bydrift og Trondheim Eiendom. Dette er oppgitt å være en vanlig måte å gjøre det på. Det finnes ingen skriftlige rutiner for dette. For påfølgende år er det allerede hensyntatt i neste års budsjett fra kommunedirektøren.

Revisjonens vurdering

Revisjonen har registrert at budsjettene for året 2019 og påfølgende er redusert med 12 mill kroner i 2019 og 14 mill kroner for hvert av de øvrige tre årene i økonomiplanperioden, i tråd med det politiske vedtaket.

3.3 Faktiske konsulentutgifter

Trondheim kommune budsjetter på hovedpostnivå, og ikke ned på artskonto som for eksempel konsulenttjenester. Dette betyr at det ikke er mulig å kontrollere faktiske konsulentutgifter mot budsjett. Vi har derfor valgt å undersøke utviklingen i de regnskapsførte konsulentutgiftene i perioden 2018-2022.

3.3.1 Rammeavtaler

Flere av konsulenttjenestene som utgjør de største beløpene i perioden 2018-2022 dreier seg om konsulenttjenester knyttet til IKT og digitalisering. Vi har vurdert disse som spesielt interessante å se nærmere på siden det har vært, og fortsatt er, flere store digitaliseringsprosjekter i kommunen. Eksempler på større slike prosjekter er Digibarnevern og Helseplattformen.

Trondheim kommune har inngått rammeavtaler for konsulentbistand knyttet til IKT/digitalisering i kontrollperioden. Avtalene omfatter både drift- og investeringsrelaterte prosjekter.

3.3.1.1 Rammeavtale for perioden 2013-2017

Generell rammeavtale om IKT ble inngått for perioden 30.9.2013-30.9.2015, senere forlenget til 30.9.2017. Det ble inngått rammeavtaler med åtte leverandører innenfor fem ulike kategorier.¹² I henhold til avtalen skal kunden beskrive ytelse og omfang ved bestilling. Det totale omfanget av avtalene ble anslått til 30-40 mill kroner over fire år, men det ble tatt forbehold om rammens endelige størrelse ut fra bystyrets årlige bevilgninger. Det ble ikke angitt omfang innenfor de ulike

¹⁰ I netto budsjettramme er inntektene trukket fra.

¹¹ Kontoer innenfor hovedpostene 1 og 2 Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens egen tjenesteproduksjon.

¹² Se vedlegg 1, tabell v-1.1 for oversikt over rammeleverandører og kategorier i perioden 2013-2017.

kategoriene.¹³

Vi har ikke fått en oversikt over antall avrop (bestillinger) på rammeavtalen i denne perioden. Vi har fått opplyst at avropene ble gjort på e-post og at disse ikke er arkivert i kommunens saksbehandlingssystem ESA. Vi har derfor ikke vært i stand til å kartlegge på hvilken måte tildelingene eller konkurransen mellom de ulike leverandørene har skjedd. Vi har fått opplyst at kommunen tidligere ikke har hatt tilstrekkelig system for å følge opp at samlet innkjøp har vært innenfor rammene i avtaleperioden. Rammeavtalens periode ligger delvis utenfor vår kontrollperiode.¹⁴

3.3.1.2 Rammeavtale for perioden 2017-2021

Rammeavtale på IKT systemutviklings- og konsulentbistand er inngått i 2017 for perioden 1.10.2017-30.9.2021. Arbeidet antas å ha en ramme på 50-70 millioner kroner over 4 år, men det ble tatt forbehold om rammens endelige størrelse ut fra de bevilgninger som gis av bystyret årlig (gjelder alle kategorier A-E).

Ifølge beskrivelsen til denne rammeavtalen skulle det utvikles og anskaffes nye fleksible løsninger som kunne tilpasses dagens og fremtidens strategiske målsettinger. Det ble opplyst at det var etablert to programmer (Digitalt førstevalg og Velferdsteknologiprogrammet) som skulle gjennomføre digitaliseringen. Det skulle legges vekt på å realisere gevinster tidlig.

Det ble inngått avtale med fem leverandører innenfor fem ulike kategorier.¹⁵ Ved bestilling (avrop) på rammeavtalen skulle det gjennomføres en minikonkurranse mellom leverandørene. Våre stikkprøver tilsier at dette er gjennomført.

Hver tildelte kontrakt innenfor rammeavtalen kunne ha varighet utover rammeavtalens varighet, og da slik at bestemmelser i rammeavtalen som angår den enkelte tildelte kontrakt skulle gjelde tilsvarende også etter rammeavtalens opphør.

Vi har fått opplyst at kommunen ikke har hatt kontroll med om samlet innkjøp er innenfor rammene på 50-70 mill kroner i avtaleperioden. Våre anslag viser at det ble gjort avrop på rammeavtalene i perioden 2018-2021 med ca 130 mill kroner totalt på drift- og investeringsregnskapet.

3.3.1.3 Rammeavtaler for perioden 2021-2023

Det er også inngått parallelle rammeavtaler innenfor digitalisering for perioden 1.10.2021-1.10.2023 med 11 firmaer.¹⁶ Det er ingen kategorier på denne rammeavtalen. Ifølge kunngjøringen antas arbeidene å ha en ramme på 100 mill kroner for perioden på to år. Våre anslag viser at det er fakturert konsulenttenester fra rammeleverandørene for året 2022 på mellom 30 og 40 mill kroner.

---

¹³ Kilde: Doffindatabasen.

¹⁴ I forbindelse med denne undersøkelsen har vi på forespørsel mottatt en oversikt over avtalene som ble inngått med de ulike leverandørene på Digibarnevernprosjektene. Avtalene er benyttet som grunnlag ved fakturagjennomgangen.

¹⁵ Se vedlegg 1, tabell v-1.2 for hvilke leverandører og antall avholdte minikonkurranser i denne perioden.

¹⁶ Se vedlegg 1, tabell v-1.3 for oversikt over leverandører og inngåtte kontrakter i denne perioden.

3.3.2 Driftsregnskapet

3.3.2.1 Konsulentutgifter fordelt på kontoer i regnskapet

Tabell 1 viser hvordan konsulentutgiftene fordeler seg på kontoer i driftsregnskapet.¹⁷

Konto	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
127000 - Konsulenttjenester	37 549 832	43 851 047	41 201 108	63 762 958	58 041 843	244 406 787
127010 - Honorar artister	7 106 771	7 615 549	9 055 396	10 000 516	8 072 678	41 850 910
127050 - Prosjektering	913 419	666 212	3 292 391	3 828 475	9 006 312	17 706 809
127051 - Prosjektadministrasjon	654 347	74 640	481 010	169 073	663 032	2 042 103
127060 - Juridisk bistand	763 307	1 125 677	399 158	361 134	1 312 693	3 961 968
127064 - IT relaterte konsulenttjenester	4 804 297	7 842 064	7 567 530	8 069 901	10 344 534	38 628 326
127069 - Andre konsulenttjenester	28 177 298	35 849 549	29 945 862	41 479 131	32 761 190	168 213 030
127070 - Rammeavtale digitalisering				6 813	2 484 861	2 491 674
127080 - Spesialundersøkelser	6 275 224	8 570 339	8 407 014	7 616 465	8 928 222	39 797 264
Sum total	86 244 495	105 595 076	100 349 469	135 294 465	131 615 365	559 098 871

Kilde: Trondheim kommunerevisjon. Kommuneregnskapet

Konsulentutgifter utgjør ca 560 mill kroner for hele perioden. Vikarinnleie er holdt utenom.¹⁸

Det har vært en økning i konsulenttjenester med 45 mill kroner totalt, eller knapt 10 mill kroner årlig, fra 86 mill kroner i 2018 til 132 mill kroner i 2022. Dette tilsvarer 53 prosent økning til sammen. Korrigert for prisstigning er økningen mellom 2018 og 2022, 33 mill kroner, eller 6,6 mill kroner årlig.

Økningen fra 2018 til 2019 er 19 mill kroner eller 22 prosent. Det er særlig stor økning på budsjettområdet "Plan og bygning" og "Helse- og omsorgstjenester", noe som knytter seg til henholdsvis planverk for Sentrum, Nyhavna og Helseplattformen. Så er det en nedgang fra 2019 til 2020 med 5 prosent, og en økning på 35 prosent fra 2020 til 2021. Denne økningen gjelder flere budsjettområder og større prosjekter som Helseplattformen innenfor helse- og omsorgstjenester og ulike digitaliseringsprosjekter på budsjettområdet "Utvikling og støttefunksjoner". Det er også større utgifter knyttet til samarbeidsprosjekt med universitetet. På området kultur er det feilført et større beløp¹⁹ i 2021 vedrørende sommeraktiviteter. Dette anser vi ikke som konsulenttjenester i tradisjonell forstand. Fra 2021 til 2022 er det en nedgang på 3 prosent. Nærmere forklaring på årsak og innhold vil framgå under kapittel 3.3.2.2 om fordeling på budsjettområder.

Kontoene 127000 Konsulenttjenester og 127069 Andre konsulenttjenester brukes om hverandre. Summen av disse kontoene er 413 mill kroner. Stikkprøver på konto 127000 viser at det er en del feilføringer av utgifter som ikke er konsulentutgifter. Dette anslås til om lag 7 mill kroner som gjelder tilskudd til ladestasjoner²⁰ og vikarinnleie som er bokført på andre kontoer enn vikarer.

Honorar til artister på konto 127010 er ikke typiske konsulentutgifter. Dette er utgifter blant annet knyttet til den kulturelle skolesekken.

¹⁷ Konsulenttjenester bokføres i kommuneregnskapet på konto 270. På driftsområdet starter kontostrengen med 1 foran kontonummeret.

¹⁸ Artene 127040 vikarleie og 127041 innleie vikarleie er holdt utenom. Vikarinnleie er i hovedsak knyttet til helse og oppvekstområdene.

¹⁹ Det er bokført 7,5 mill kroner til barnekultur i 2021. Dette er utbetalinger til frivillige organisasjoner.

²⁰ Det er anordnet et beløp på 4,5 mill kroner i tilskudd til ladekabler i 2021.

Økningen i konto 127050 Prosjektering gjelder i hovedsak forskningsprosjektet Rentvann og private avløpsanlegg ved Benna. I tillegg har Innkjøpstjenesten økte utgifter vedrørende samarbeidsprosjekt med Sintef og NTNU.²¹ It-relaterte konsulenttjenester på konto 127064 har økt fra i underkant av 4 mill kr i 2018 til 10 mill kroner i 2022. Utgiftene knytter seg til prosjekter som eiendomsskatt, digitalisering, robotisering og Helseplattformen.

Konto 127080 Spesialundersøkelser gjelder i hovedsak Trondheim bydrift, vann og avløp.

3.3.2.2 Konsulenttjenester fordelt på budsjettområder

Tabell 2 Konsulentutgifter i driftsregnskapet fordelt på budsjettområder

Budsjettområde	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
B03 - Tekniske tjenester	21 991 154	19 984 508	26 630 430	23 601 368	32 760 092	124 967 552
H02 - Helse og omsorgstjenester	5 718 994	16 373 869	19 864 303	25 439 783	25 630 946	93 027 896
I03 - Kommunedirektøren	5 640 820	8 969 604	8 159 843	13 864 645	18 591 962	55 226 874
I02 - Utvikling og støttefunksjoner	10 846 807	9 007 202	7 327 361	12 534 483	9 287 940	49 003 792
N01 - Miljø- og landbruketjenester	7 553 661	8 596 355	6 410 260	11 781 537	8 743 739	43 085 553
B02 - Plan og bygning	3 664 006	10 261 341	7 605 616	7 707 833	13 350 940	42 589 735
U01 - Skoler	9 065 878	9 703 246	9 624 403	8 087 415	4 923 601	41 404 542
K02 - Kultur	4 351 084	4 120 508	3 691 176	11 531 349	7 561 287	31 255 405
N02 - Samferdsel		2 073 746	484 690	10 479 971	1 190 557	14 228 963
B01 - Miljø og landbruk	2 663 286	5 223 222	1 515 596	-18		9 402 086
K03 - Idrett	2 875 809	3 602 372	1 583 027	502 636	428 050	8 991 895
B04 - Eiendomstjenester	4 573 637	1 409 419	1 138 457	-302 999	1 225 575	8 044 089
U02 - Barnehager	1 024 681	1 663 026	1 345 544	2 180 584	1 686 243	7 900 078
U03 - Barne- og familietjenester	2 588 804	1 320 210	1 228 926	948 106	1 581 391	7 667 437
N03 - Næring	485 777	900 882	1 063 974	3 357 466	1 582 923	7 391 022
H03 - Psykisk helse og rus	1 254 598	948 344	870 495	1 726 437	2 009 766	6 809 640
H04 - Kvalifisering og velferd	600 980	765 036	1 401 950	381 991	370 864	3 520 821
H01 - Botiltak og dagtilbud	947 113	225 125	256 327	463 287	386 604	2 278 456
I01 - Folkevalgte og bystyresekretariatet	251 550	195 228	117 635	923 055	270 561	1 758 029
K05 - Kirke og gravlunder	68 900	189 202				258 102
I06 - Diverse sentrale bevilgninger	74 556	28 882	29 456	30 864	32 324	196 082
I08 - Eksterne finansieringstransaksjoner	2 400			54 672		57 072
K01 - Flyktninger og innvandrere		33 750				33 750
Sum total	86 244 495	105 595 076	100 349 469	135 294 465	131 615 365	559 098 871

Kilde: Trondheim kommunerevisjon, kommuneregnskapet

Nedenfor omtales konsulentbruken innenfor de ulike budsjettområdene.

Tekniske tjenester har kjøpt konsulenttjenester for 125 mill kroner i femårsperioden.

Dette gjelder ansvar som Kommunalteknikk og Trondheim bydrift for utgifter til kommunal vei, vannbehandling og avløp. Innkjøpte tjenester gjelder blant annet hovedplaner, konsekvensutredninger, tilstandsregistrering, vedlikeholdsplanleggingssystem, prosjektering av snøanlegg og kontroller av nedlagt deponi på Heggstadmoen. Budsjettområdet inkluderer også Eierskapsenheten for eiendomsutvikling, Trondheimsregionens friluftsråd og interkommunalt utvalg akutt forurensing (IUA).

Nivået har vært på rundt 20 mill kroner årlig, med unntak av 2022 hvor utgiften ble nær 33 mill

²¹ Kommunen har mottatt midler fra Norges forskningsråd på to av prosjektene.

kroner. Økningen i 2022 gjelder forskningsprosjektet Rentvann og eiendomsutvikling. Også i 2020 var det en topp som i hovedsak er knyttet til prosjektene tilstandsregistrering og vedlikeholdsplanleggingssystem for kommunal veg og at Analysesenteret ble lagt til området fra 2020.

Helse- og omsorgstjenester har utgifter til konsulenttjenester på 93 mill kroner. Utgiftene har økt fra årlig fra i underkant av 6 mill kroner i 2018 til nær 26 mill kroner i 2022. Utgifter til Helseplattformen utgjør ca 55 mill kroner av det totale beløpet på helse- og omsorgsområdet i perioden. Budsjettområdet inkluderer også prosjekter innen digitalisering og velferdsteknologi og et samarbeidsprosjekt med NTNU vedrørende "universitetskommunen".

Siden Helseplattformen utgjør en såvidt stor andel utgiftene på driftssiden har kommunerevisjonen gjennomgått dette nærmere både med hensyn til avtaleinngåelse og fakturagjennomgang. Helseplattformen består av flere delprosjekter²² hvorav Lokalt innføringsprosjekt er størst etterfulgt av delprosjektet Fastleger. Utgiftene til fastleger er i hovedsak gått til leger og legesentre. PwC har levert tjenester for 21 mill kroner for tre delprosjekter i Helseplattformen. Dette er 38 prosent av utgiftene knyttet til Helseplattformen på driftssiden. Sopra Steria har fakturert i underkant av 4 mill kroner. Begge selskapene er rammeleverandører.

Revisjonen har kontrollert fakturaer fra PwC opp mot inngåtte avtaler. PwC har vunnet minikonkurranser både på rammeavtalen for perioden 1.10.2017-30.9.2021 og for perioden 1.7.2022-31.12.2023, blant annet prosjektlederstøtte ved innføring av Helseplattformen. Oppdraget var å assistere prosjektleder, oppfølging og operasjonalisering av inngått tjenesteavtale mellom Helseplattformen AS og Trondheim kommune, bistå Trondheim kommune med etablering av en kommunal drift- og forvaltningsorganisasjon samt bistå til etablering av felles kommunalt sekretariat for øvrige kommuner i Midt-Norge. Fra anskaffelsesprotokollen leser vi at det ved fristens utløp den 18.11.2019 var mottatt tre tilbud. Etter en første gjennomgang ble det besluttet å invitere to tilbydere til intervju; PwC og Evry. Tilbudet fra PwC ble akseptert. Begrunnelse for dette var at PwC kjente prosjektet godt, og Trondheim kommune kunne videreføre kompetanse og erfaring uten innvirkning på planlagt tidsforløp og det videre arbeidet.

Vi har innhentet kontrakten og opsjonen for Lokalt innføringsprosjekt av Helseplattformen og funnet at bokført beløp i 2019 er i tråd med omfanget i kontrakten for denne avtaleperioden.

En ny avtale ble inngått med selskapet fra 1.1.2020. Prosjektlederstøtten har en ramme på 100-300 prosent av full stilling gjennom prosjektperioden i 2020-2021 med mulighet for opsjon i 1 år. I henhold til avtalen kunne det faktureres inntil 300 prosent av full stilling. Dette vil i tilfellet etter vårt grove anslag utgjøre 6,8 mill kroner årlig. For året 2020 er det bokført 5,5 mill kroner, og for året 2021 er det bokført 7 mill kroner. I 2022 var det bokført i underkant av 4 mill kroner. Årlige kostnader er dermed vurdert å være innenfor avtalen. Vi har fått opplyst at timene er fulgt opp ved at konsulentene har benyttet Trondheim kommunes HR-portal for å registrere prosjekttid. Deretter er faktura gjennomgått og avstemt mot HR-portalens prosjekttid.²³ Vi har fått tilsendt oversikt over timeføring og hvordan kontrollen er utført.

²² Blant delprosjektene er Lokalt innføringsprosjekt, sentralt innføringsprosjekt, fastleger, fagekspert og prosjektledelse (PKI).

²³ E-post fra Esikt 22.12.2022.

Det ble utlyst en ny minikonkurranse for innføringsprosjektet for Helseplattformen med samme innhold som den tidligere avtalen som utløp i 2021. PwC vant også denne, og det ble inngått avtale med PwC for perioden 1.7.2022-31.12.2023 med utgangspunkt i parallelle²⁴ rammeavtaler for konsulentbistand innenfor digitalisering. Omfanget av denne avtalen er inntil 100 prosent av en full stilling i perioden.

Det ble også gjennomført en minikonkurranse for prosjektledelse for oppgradering av Public Key Infrastructure (PKI).²⁵ PwC fikk i henhold til anskaffelsesprotokollen oppdraget, og avtalen ble inngått for perioden 16.6.2020 fram til 16.6.2021, deretter forlenget til 31.5.2022.²⁶ I henhold til avtalen skal oppgraderingen av PKI-løsningen gjennomføres i tett samarbeid med innføringsprosjektet for etableringen av Helseplattformen, IT-tjenesten og kommunens kontortjeneste. Arbeidet organiseres som et eget delprosjekt, og til dette arbeidet er det engasjert en prosjektleder. Estimert omfang er 60-80 prosent av full stilling i en periode på 9-12 måneder. Revisjonen har sjekket omfanget på fakturaene og funnet at dette er i tråd med avtalen.

Kommunedirektøren har brukt 55 mill kroner. Utgiftene har økt fra i underkant av 6 mill kroner i 2018 til nær 19 mill kroner i 2022. Årene 2021 og 2022 har de største utgiftene med henholdsvis 13 og 19 mill kroner.

Dette budsjettområdet består av ulike prosjekter som Universitetskommune, Storbyforskning, Områdeløft, i tillegg til Miljøpakkens sekretariat og Trondheimsregionen. Konsulentkjøpet knyttet til Miljøpakkens sekretariat er nær 18 mill kroner og har økt fra 0,9 mill kroner i 2018 til 6 mill kroner i 2022. Utgiftene gjelder i hovedsak fakturaer fra fylkeskommunen for lønn og bymiljøundersøkelser.

Utvikling og støttefunksjoner har brukt 49 mill kroner. Utgiftene varierer mellom 9 og 13 mill kroner for dette området, med laveste nivå i 2020 og høyest i 2021. Området inkluderer blant annet byarkivet, It-tjenesten, Digitalt førstevalg, økonomi, regnskap, Tolketjenesten og finans, hvorav tolketjenester utgjør nærmere 28 mill kroner. Tolketjenesten ligger jevnt fra år til år, men vesentlig lavere i 2020. Byarkivet hadde en topp i 2019 med "Tverrfaglig innsynsprosjekt".

Miljø- og landbrukstjenester har brukt 43 mill kroner. Dette er Klima- og miljøenheten, hvor det i 2021 er bokført nær 12 mill kroner, noe som er en del høyere enn de øvrige årene. Stikkprøver viser at det er en feilaktig periodisering av tilskudd til ladestasjoner i borettslag med 4,5 mill kroner. Her er det brukt feil art siden utgiften ikke dreier seg om konsulenthjelp.

Plan og bygning har utgifter til konsulenttenester for 43 mill kroner. Utgiftene har variert fra 3,7 mill kroner i 2018, 10 mill kroner i 2019 til 13 mill kroner i 2022. Budsjettområdets konsulentbruk fordeler seg på byplan og kart- og arkitektur.

På byplan er utgiftene nær 18 mill kroner totalt, med en topp i 2019 og 2020 med henholdsvis 8

²⁴ Parallelle rammeavtaler innebærer at det skal avholdes minikonkurranse mellom alle leverandørene som har rammeavtale med kommunen, i dette tilfellet, innenfor konsulentbistand.

²⁵ Minikonkurransen er dokumentert i TKSak 2020/44898.

²⁶ Bistandsavtalen er dokumentert i TKSak 2020/51271.

mill kroner og ca 4 mill kroner. Dette er knyttet til noen få større prosjekter.²⁷

For området kart og arkitektur har utgiften økt fra 0,5 mill kroner i 2018 til 2 mill kroner i 2019, 7 mill kroner i 2021 og 11 mill kroner i 2022. Totalt er det brukt 24 mill kroner her, hvorav ca 15 mill kroner knytter seg til eiendomsskattetakstering i årene 2020, 2021 og 2022 og nær 6 til prosjektet "Norge digitalt".

Skoler har kjøpt konsulent tjenester for 41 mill kroner i femårsperioden. Årlige utgifter var i perioden 2018-2021 ca 9 mill kroner. I 2022 er konsulentbruken gått ned til 5 mill kroner. Budsjettområdet skoler er tredelt mellom fellesområdet for skoler, kulturskolen og kommunale skoler, hvor Kulturskolen står for over halvparten av utgiftene bokført som konsulentkjøp. Dette er honorarer til artister som ikke er konsulentkjøp i tradisjonell forstand.

Det er bokført 10 mill kroner på tjenesteområdet kommunale skoler. Dette er i hovedsak internfakturaer fra Trondheim kommune for refusjon for lærere i kulturskolen og feilførte vikarutgifter. Fellesformål skoler utgjør til nær 7 mill kroner hvorav prosjektet "Følgekostnader rehabilitering" utgjør en større andel.

Kulturområdet har brukt 31 mill kroner til konsulentkjøp. Nivået varierer fra år til år mellom rundt 4 mill kroner årlig de tre første årene i perioden til 11,5 mill kroner i 2021 og ned til rundt 8 mill kroner i 2022. Det høye beløpet i 2021 knytter seg til barnekultur med 7,5 mill kroner. Stikkprøver viser at disse utgiftene stort sett er feilførte utgifter knyttet til prosjekt sommeraktiviteter i Trondheim etter faktura fra frivillige organisasjoner og idrettslag, og ikke konsulentutgifter. Et par millioner av utgiftene i 2022 er knyttet til kunst- og designmuseum, hvor en stor del er ompostering av lønnsutgifter og ikke konsulentutgifter.

Samferdselsområdet har brukt konsulent tjenester for 14 mill kroner i perioden. Området består av Trondheim parkering og Mobilitets- og samferdselsenheten, hvorav sistnevnte enhet ble etablert i 2021 og har dette året bokført 9 mill kroner til miljøprosjekter vedrørende trikk og campus. Tidligere var miljøprosjektene underlagt Miljøretta tjenester. Trondheim parkering, forvaltning ble etablert i 2019. Før dette var Trondheim parkering et kommunalt foretak.

Miljø- og landbruk har brukt bokført med 9 mill kroner i perioden. Tjenesteområdet består i hovedsak av ansvar Miljøpakken med nær 7 mill kroner hvor de største prosjektene gjelder infrastruktur trikken, programområde kollektiv, ledelse og koordinering og innstegshøyde metrobus. Tjenesteområdet inkluderer også Analysesenteret, hvor bokførte utgifter utgjør 2,5 mill kroner vedrørende næringsmiddelkontroll utført av ASL Laboratory group for årene 2018 og 2019. Analysesenteret er fra 2020 flyttet fra miljøretta tjenester til tekniske tjenester.

Idrett har bokført konsulent tjenester for 9 mill kroner. Utgiftene fordeler seg på VM 2023 og 2025, mulighetsstudie Tillertomta, utredning av ishall på Tiller, og regulering Leangen idrettspark.

Eiendomstjenester har konsulentkjøp for 8 mill kroner i perioden. Dette består i hovedsak av utgifter for oppdrag bestilt av kommunedirektøren til Trondheim eiendom.

Næringsområdet har brukt 7 mill kroner i perioden. Området består av flere ansvar, hvorav det

---

²⁷ Prosjektene sentrumplan/strategi, kvalitetsprogram Nyhavna og gatebruksplan.

største er Næring og samfunn med totalt 3 mill kroner. Dette ansvaret har en kostnadstopp i 2021 med utgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet. Innjøpstjenesten kom inn under dette budsjettansvaret i 2021.

Øvrige budsjettområder kommenteres ikke nærmere.

Driftsutgifter med oversikt og kommentarer til leverandører med tjenestekjøp over 5 mill kroner framgår av vedlegg 2.

3.3.3 Investeringsregnskapet

3.3.3.1 Konsulentutgifter fordelt på kontoer

Tabell 3 viser hvordan konsulentutgiftene fordeler seg på de ulike kontoene i investeringsområdet.²⁸

Konto	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
027000 - Konsulenttjenester	164 835 952	116 409 073	37 095 284	18 587 297	7 919 883	344 847 489
027030 - Administrasjon/kontorutgifter/kopiering	279 524	142 355	69 317	49 225	10 475	550 895
027050 - Prosjekteringsledelse	6 070 013	4 728 853	53 511 887	55 794 640	57 007 369	177 112 762
027051 - Prosjektledelse	10 037 412	10 059 433	8 150 489	2 084 104	1 596 445	31 927 884
027052 - Byggeledelse	15 613 442	18 962 003	14 181 747	7 631 363	2 546 756	58 935 311
027053 - Egen prosjektledelse	1 454 733	50 927		1 900		1 507 560
027055 - Egne konsulenttjenester	127 539	1 936 683	443 464	-37 774	487 220	2 957 132
027056 - SHA-koordinator			2 283 695	1 621 269	900 982	4 805 947
027060 - Juridisk bistand	246 516	1 054 249	511 484	79 486	199 385	2 091 119
027061 - Meglerhonorar	2 675 734	3 389 705	5 693 927	5 682 135	2 917 077	20 358 578
027062 - Arkitekt	6 543 863	10 844 692	8 491 644	1 671 034	633 740	28 184 972
027063 - Geoteknisk konsulent	1 755 944	4 054 176	2 618 557	4 325 319	3 670 480	16 424 476
027064 - IT relaterte konsulenttjenester	39 741 439	19 920 108	30 344 811	7 859 726	6 152 021	104 018 105
027069 - Andre konsulenttjenester	25 151 187	50 266 902	50 987 868	49 203 286	48 111 790	223 721 033
027070 - Rammeavtale digitalisering				115 652	668 322	783 975
Sum total	274 533 299	241 819 160	214 384 175	154 668 662	132 821 943	1 018 227 238

Kilde: Trondheim kommunerevisjon, kommuneregnskapet

Konsulentutgifter på investeringsområdet utgjør 1 milliard kroner i perioden 2018-2022. Innleie av vikarer er holdt utenfor.²⁹

Tabellen viser at det har vært en årlig nedgang på knapt 30 mill kroner i perioden, fra 275 mill kroner i 2018 til 132 mill kroner i 2022. Dette tilsvarer en reduksjon på totalt 142 mill kroner. Korrigert for prisstigning er nedgangen 180 mill kr, dvs en årlig reduksjon på 36 mill kroner.

Tabellen viser videre hvilke kontoer i investeringsregnskapet som er brukt til bokføring av konsulenttjenester. I løpet av kontrollperioden er kontobruken endret fra føring på konto 27000 Konsulenttjenester til konto 27050 Prosjekteringsledelse og konto 27069 Andre konsulenttjenester. It-relaterte konsulenttjenester er betydelig redusert fra og med 2020.

Stikkprøver har vist at det er en del feil kontobruk, noe som gjør at en sammenligning mellom år

²⁸ Konsulenttjenester bokføres i kommuneregnskapet på konto 270. På investeringsområdet starter kontostrenger med 0 foran kontonummeret.

²⁹ Konto 027040 Vikarleie med 0,7 mill kroner totalt i perioden er holdt utenfor. Dette er utgifter fra Adecco for oppgradering av windows 10 og lønn ved Kommunalteknikk administrasjon investeringer. Noen mindre beløp antas å være driftsutgifter feilklassifisert som investeringsutgifter.

ikke vil vise et eksakt bilde. Vi har gjennom stikkprøvekontroll sett at utgifter som feilaktig er ført som konsulentutgifter dreier seg om fysisk grunnarbeid. Et eksempel på dette er fakturaer fra leverandøren Winsnes Maskin&Transport på til sammen 27,4 mill kroner.

3.3.3.2 Konsulent tjenester fordelt på budsjettområder

Tabellen nedenfor viser fordeling av konsulentutgifter på investeringsområdet per budsjettområde. Budsjettområdene er det nivået som det budsjetteres på til bystyret.

Tabell 4 Konsulentutgifter i investeringsregnskapet fordelt på budsjettområder

Budsjettområde	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
B03 - Tekniske tjenester	136 477 677	111 303 721	105 504 920	88 428 674	74 381 810	516 096 801
B04 - Eiendomstjenester	64 250 901	47 890 014	33 457 970	13 355 835	4 588 750	163 543 470
I03 - Kommunedirektøren	11 127 689	29 580 532	14 713 815	12 842 558	10 477 951	78 742 545
I02 - Utvikling og støttefunksjoner	24 361 667	20 373 160	19 123 081	1 684 995	3 887 286	69 430 190
K03 - Idrett	13 434 073	18 184 295	20 325 595	10 129 149	7 061 024	69 134 136
N02 - Samferdsel		6 035 602	13 959 128	12 012 828	8 704 557	40 712 114
U03 - Barne- og familietjenester				14 051 932	22 691 438	36 743 370
H02 - Helse og omsorgstjenester	10 914 781	5 593 204	1 784 590	467 418	641 631	19 401 624
K02 - Kultur	10 379 454	0				10 379 454
I01 - Folkevalgte og bystyresekretariatet	186 070	2 009 158	4 171 963			6 367 190
B02 - Plan og bygning	1 855 292	849 473	1 343 113	1 648 369		5 696 247
K05 - Kirke og gravlunder	1 525 931					1 525 931
U02 - Barnehager	19 764			46 905	387 497	454 166
Sum total	274 533 299	241 819 160	214 384 175	154 668 662	132 821 943	1 018 227 238

Kilde: Trondheim kommunerevisjon, kommuneregnskapet.

Nedenfor følger en gjennomgang av de ulike budsjettområdene med beskrivelse av innhold og de vesentligste utgiftene, prosjektene og-/eller leverandørene.

Tekniske tjenester utgjør om lag halvparten av totale konsulent tjenester med et beløp på 516 mill kroner for hele perioden. Tabellen viser en årlig nedgang fra 136 mill kroner i 2018 til 74 mill kroner i 2022.

Det er en tydelig endring i praksis av kontobruk på tekniske tjenester, hvor det utover i perioden kan se ut som det blir mer spesifisert på type konsulent tjenester. For eksempel er konto for konsulent tjenester redusert parallelt med at konto for prosjekteringsledelse har økt. Byggeledelse har gått betydelig ned fra 14,7 mill kr i 2018 til 2,5 mill kroner i 2022. Se vedlegg 3, tabell v-3.1 for nærmere detaljering på kontonivå for tekniske tjenester.

Budsjettområdet består av ansvarsene Kommunalteknikk og Trondheim bydrift som kjøper tjenester knyttet til veg, vann, avløp og park samt Eierskapsenheten for tjenester knyttet til bolig og næringsutvikling. Leverandører som Rambøll, Multiconsult og Afry har utført tjenester på store prosjekter som Granåsenutbyggingen, Miljøpakken, metrobusprosjekter og Baklidammen rehabilitering.

Eiendomstjenester har konsulentkjøp for nær 164 mill kroner. Dette gjelder Trondheim eiendom for kjøp i forbindelse med utbyggingsprosjekter. Det har vært en reduksjon i utgiftene fra 64 mill

kroner i 2018 til under 5 mill kroner i 2022. Store prosjekter i årene 2018, 2019 og delvis 2020 var Granåsen arenabygg, Lade idrettspark, Ranheim skole, Klæbu helse- og velferdssenter, Risvollan helse- og velferdssenter, anskaffelse av nytt system for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) og Trondheim rehabiliteringssenter.

Kommunedirektøren har totale utgifter på 79 mill kroner i perioden. Nivået ligger mellom 10 og 15 mill kroner årlig, med unntak av 2019 hvor utgiftene var nær 30 mill kroner. I 2019 ble det bokført administrasjonskostnader i forbindelse med utbyggingen i Granåsen. Det er også bokført løypekostnader i Granåsen dette året, samt større utgifter til prosjekter på Brattøra.

Budsjettområdet Kommunedirektøren omfatter områdedirektørene helse og velferd, oppvekst og utdanning og kultur- og idrett. Kultur- og idrettsdirektøren har brukt ca 32 mill kroner hovedsakelig på erverv av nye gravplasser, utsmykninger, nytt bookingsystem og løyper i Granåsen. En stor del av løypekostnadene på omlag 12 mill kroner i 2019 kan se ut som feilførte anleggsarbeider som konsulentutgifter.³⁰

Helse- og velferdsdirektøren har brukt om lag 30 mill kroner til prosjekter som pasientvarslingsystem, helsevakta, boliger og utstyr og inventar til blant annet Risvollan og Klæbu helse- og velferdssenter.³¹

Oppvekstdirektøren har hatt utgifter på totalt 16 mill kroner, herav 6 mill kroner til familiesentre ved Barne- og familietjenesten, i tillegg til inventar til barnehager og skoler.

Utvikling og støttefunksjoner består av interne tjenester, herunder Digitalt førstevalg, og It-tjenesten. Totalt for perioden utgjør konsulentutgiftene ca 69 mill kroner, synkende fra 24 mill kroner i 2018 til 19 mill kroner i 2020, og ned til nær 4 mill kroner i 2022.

Delprosjektet It-støtte barnevern BFT (Barne- og familietjenesten) er det største enkeltprosjektet i kontrollperioden. Utgiftene er delt mellom to budsjettområder; Utvikling og støttefunksjoner og Barne- og familietjenesten med ca 23 mill kroner på hvert av områdene. Andre større prosjekter er nytt økonomisystem, oppgradering av programvare og Min side. Vi har gjennomført kontroller på fakturaer mot avtaler for de største leverandørene på dette budsjettområdet; EY, Experis og PwC.

Det er kjøpt prosjektledelse og prosjektstøtte fra EY for ca 10 mill kroner i perioden 2018-2021 knyttet til til ansvarene "Digitalt førstevalg" og "Digibarnevern, det nasjonale prosjektet" for prosjektet "It-støtte barnevern BFT".³² Vi har fått opplyst at det har vært kjøpt prosjektledelse fra EY på barnevernsprosjektet siden 2015. Utgiftene i perioden knytter seg til en rammeavtale fra 2013, forlenget til 30.9.2017. Stikkprøver på bilag viser at fakturaene til dels er dårlig spesifisert og at det ikke er vedlegg som gir ytterligere informasjon. Det er heller ikke referanser til de konkrete avtalene.

³⁰ Ca 8 mill kroner av løypekostnadene er utført av Winsnes Maskin og transport for arbeid med løyper i Granåsen. Virksomhetens tjenester og arbeidets karakter har preg av å være arbeid på grunn og ikke konsulenttjenester.

³¹ Vi har tatt stikkprøver og sett at utgiftene vedrører leverandører av typiske konsulenttjenester.

³² Barne- og familietjenesten (BFT) er prosjekteier for nytt barnevernsystem. I oppstarten ble utgiftene bokført på budsjettområdet Utvikling og støttefunksjoner, og fra 2019 og utover er utgiftene bokført på budsjettområde BFT.

Digitalt førstevalg har kjøpt prosjektledelse for barnevernsprosjektet fra Experis³³ for ca 3 mill kroner. Kontrollen viser at det er mangelfull spesifisering av hva som konkret er utført og hvilke avtaler og (del)prosjekter det gjelder.

PwC har fakturert om lag 12 mill kroner i it-støtte til det kommunale barnevernsprosjektet. I tillegg har selskapet vært inne på utvikling av Min side for ca 7 mill kroner, og digitale planprosesser 2 mill kroner. Avtalene er gjort med utgangspunkt i inngåtte rammeavtaler.

Det er utgifter fra PwC i kontrollperioden som knytter seg til rammeavtalen fra 2013. Det ble inngått avtale med PwC om tjenstedesigner med teknisk kompetanse knyttet til Digitalt førstevalg allerede fra august 2016 for perioden august til desember 2016. I spesifiseringen til avtalen fremgår det at Trondheim kommune har store ambisjoner innen teknologistøttet organisasjon- og tjenesteutvikling, og at de siden 2012 har hatt et program for Digitalt førstevalg for å styrke gjennomføringen med at dialogen med innbyggere og næringslivet skal foregå digitalt. I programmet er det ti større prosjekter som gjennomføres, blant annet nytt nettsted Min side, ny byggesaksløsning, meldeboka og barnevern. Bistanden skulle i hovedsak gjelde barnevern, men det var også behov for andre prosjekter i programmet. Avtaleperioden var satt fra 22.8.2016-20.12.2016 eller fram til prosjektet ble avsluttet. Omfanget var estimert til mellom 40-60 prosent av full stilling. Avtalen ble senere utvidet til 100 prosent i perioden fra 1.8.2018 og ut prosjektperioden. Bilagskontroll på faktura viser godt dokumenterte faktura med beskrivelse av daglige gjøremål og timer. Regnskapet viser at det er fakturert for denne tjenesten for årene 2018, 2019 og 2020.

Avtalen om tjenstedesigner omfattet flere konkrete prosjekter innenfor programområdet Digitalt førstevalg, og det var tatt høyde for at også nye prosjekter innenfor programområdet kunne komme til. Regnskapet viser at flere av de nevnte prosjektene har pågått i hele kontrollperioden. Avtalen kan tolkes som generell og ikke spesifikt knyttet til gitte perioder og prosjekter.

PwC inngikk en avtale om it-arkitektkompetanse på rammeavtalen fra 2013 noen dager før utløpsdatoen 30.9.2017.³⁴ Det har også vært avtaler med PwC om it-arkitekt etter rammeavtalen 2017-2021. Omfanget har variert fra mellom 20 til opp mot 270 prosent av full stilling. Vi har funnet at fakturerte kostnader er innenfor avtalen.

I tillegg har det vært minikonkurransen om prosjektleder for anskaffelse av nytt barnevernsystem gjeldende fra februar 2019 med et omfang på ca 80 prosent av full stilling. Bokførte kostnader fra PwC kan tyde på et høyere omfang enn 80 prosent på prosjektledelsen. Vi har innhentet dokumentasjon på at et høyere omfang er godkjent av prosjektleder og leder for Digitalt førstevalg.

Vi har fått opplyst³⁵ at program for Digitalt førstevalg jobbet for å redusere konsulentbruken i programperioden, og brukte flere egne ansatte prosjektledere. Andelen interne økte fra 50 til 70 prosent fra 2017 til 2019-20. Internt frikjøp ble gradvis mer utbredt. Det ble også sendt forespørsel til fagenheter, personaltjenesten eller It-tjenesten før man gjorde avrop på ulike støtteressurser

³³ Experis er et datterselskap av Manpower som formidler konsulenttjenester.

³⁴ Endringsavtalen til avtale av 5.9.2016 ble inngått for perioden 21. september 2017 til 31. desember 2017. Avtalen hadde et omfang på 50-70 prosent av full stilling, men med gradvis økende samarbeid og overføring til It-tjenesten.

³⁵ E-post fra tidligere programleder på Digitalt førstevalg av 10. november 2022.

eller tekniske konsulenter, dette gjaldt også for DigiBarnevern. It-tjenesten jobbet for å rekruttere kompetanse på arkitektur, informasjonssikkerhet og testing, men lyktes ikke med alt dette i første omgang. Egne It- arkitekter kom først på plass, men noen ressurser ble overført til Helseplattformen, som også hadde et akutt behov.

På idrettsområdet dreier om lag 60 prosent av 69 mill kroner seg om utbyggingen i Granåsen; utbygging, reguleringsplan, løyper og rekkefølgekrav.³⁶ Sju mill kroner vedrørende løyper antas også på dette området å være feilaktig bokført som konsulentutgifter. I tillegg er det brukt noen millioner på hvert av prosjektene Nidelvstien, aktivitetspark i Klæbu og løypenett mellom Tiller og Vassfjellet.

Samferdsel er bokført med ca 40 mill kroner, fordelt på ansvarene Mobilitets- og samferdselsenheten (29 mill kroner) og Trondheim Parkering (11 mill kroner). Konsulentutgiftene ved mobilitets- og samferdselsenheten gjelder i hovedsak miljøpakkeprosjekter. Enheten var ny fra 2019. Trondheim parkering hadde konsulentutgifter til ladestasjoner i 2018 og 2019.

Barne- og familietjenesten har hatt utgifter på 37 mill kroner i perioden. Dette gjelder barnevernsprosjektene It-støtte barnevern BFT, innbyggertjenester og portal for bekymringsmeldinger hvorav It-støtte til barnevern BFT utgjør det vesentligste.

Vi har utført kontroller på faktura mot avtaler på dette og andre prosjekter på dette budsjettområdet. Resultat av kontrollene oppsummeres nedenfor:

Det ble gjort en bestilling til EY den 14.8.2017 på prosjektledelse knyttet til innbyggertjenester og saksbehandlingsstøtte med varighet ut prosjektperioden. Nøkkelpersonen sluttet i EY i august 2021, og ble fra det tidspunktet innleid via Experis.³⁷

Det ble inngått en avtale med Experis i juni 2021 for perioden 9.8.2021 til prosjektets avslutning. Avtalen gjaldt innleie av prosjektleder for Digibarnevern. Omfanget ble estimert til 50 - 70 % av full stilling fra oppdragets start³⁸ og ut 2022. Kontrakten ble inngått på rammeavtalen av 1.10.2017.

Avtalen med Experis av 9.8.2021 synes å være en videreføring av innbyggertjenester og It-støtte barnevern BFT som i utgangspunktet var inngått med EY.³⁹ Prosjektet innbyggertjenester pågår også i 2022, men EY har ikke fakturert for dette prosjektet siden sommeren 2021. Vi har ikke lyktes med å få på det rene om avtalen med EY ble oppsagt før prosjektet var ferdigstilt slik avtaleteksten tilsier. Experis var forøvrig en av leverandørene på rammeavtalen av oktober 2017.

I forbindelse med overgangen ble det gjort en forskuddsfakturering av timer med merverdiavgift, noe som er et klart brudd på bokføringsforskriften.⁴⁰ På fakturaen er det påført at timer som eventuelt ikke blir utført, vil bli kreditert. Det er også i strid med Trondheim kommunes forrentingspraksis overfor leverandører å betale for tjenester på forhånd.

³⁶ Granåsenutbyggingen er utgiftsført både på budsjettområdene Kommunedirektøren og Idrett.

³⁷ Konsulenten var ansatt i Abilator og ble innleid via Experis.

³⁸ I avtalens punkt 1.3 står det at arbeidet skal påbegynnes 9.8.2020, mens avtalen er datert 17.6.2021.

³⁹ Innholdet i avtalen med Experis framstår som lik innholdet i avtalen med EY.

⁴⁰ Forskrift om bokføring, paragraf 5-2-2 jf 5-2-6.

Experis har fakturert ca 6 mill kroner prosjektene Innbyggertjenester og It-støtte barnevern BFT. Stikkprøver på bilag i perioden 2018-2022 viser at enkelte bilag mangler spesifikke beskrivelser av hva som konkret er utført. Ifølge bokføringsforskriften 5-1-1 skal ytelsens art og omfang framgå av salgsdokumentet.

Det ble inngått en ny avtale med Experis i mars 2022 til november 2023. Også denne avtalen gjelder prosjektledelse⁴¹ for fagsystemet.

Innleid prosjektleder for barnevernprosjektet har attestasjons- og anvisningsfullmakt i kommunens regnskapssystem på ansvar DigiBarnevern.⁴² Vi ser at inngående fakturaer på prosjektledelse i noen tilfeller feilaktig er sendt til vedkommende til attestasjon eller anvisning. I disse tilfellene har prosjektleder i notatfelt påført at det ikke er tillatt å anwise egne timer. Det er eksempler på at timer for prosjektledelse er dobbeltfakturert, og senere kreditert, men deretter bokført på nytt og ny kreditnota. Så langt vi har kunnet se, er feilene fanget opp og korrigert.

PwC har fakturert 11 mill kroner på prosjektet It-støtte barnevern BFT på dette budsjettområdet. I tillegg er det fakturert ca 5 mill kroner til innbyggertjenester.

Helse- og omsorgstjenester har brukt 19 mill kroner på konsulenttjenester til anskaffelse av system for trygghetsalarm. Sentrale leverandører er Locus, PwC og Atea.

Kultur har brukt 10 mill kroner i konsulenttjenester i perioden. Dette gjelder kunst i offentlige rom, skoler, helse- og velferdssentre samt anskaffelse av en booking- og tilskuddsdatabase. Alle utgiftene gjelder 2018. Fra og med 2019 ble budsjettområdet Kultur inkludert i budsjettområdet Kommunedirektøren.

Folkevalgte og bystyresekretariatet har ca 6 mill kroner i konsulentutgifter primært for årene 2019 og 2020. Dette er knyttet til prosjektet digitale politikere.

Plan- og bygning utgjør totalt 6 mill kroner for prosjektene e-byggesak, it-støtte eiendomsskatt og fagsystem for eiendomsskatt ved henholdsvis Byggesakskontoret og Enhet for kart- og arkitektur.

Investeringsutgifter med oversikt og kommentarer til leverandører med tjenestekjøp over 5 mill kroner framgår i vedlegg 3, tabell v-3.2.

Kirker og gravlunder var et eget budsjettområde i 2018. Det er bokført 1,5 mill kroner dette året. Senere år inngår det under budsjettområde Kommunedirektøren.

Revisjonens vurdering

Revisjonen mener det er uheldig at det brukes feil art ved bokføring. I løpet av kontrollperioden er bruken endret mellom ulike kontoer på konsulenttjenester. Dette gjør at regnskapet ikke kan benyttes til å ta ut reelle tall og at sammenligning mellom år blir vanskeligere.

Undersøkelsen har vist at utgifter som feilaktig er ført som konsulentutgifter dreier seg om fysisk grunnarbeid.

⁴¹ I avtalen er "prosjektleder" brukt, men ifølge innleid konsulent dreier det seg om prosjektstøtte.

⁴² Attestasjons- og anvisningsfullmakt kan ikke benyttes samtidig på samme bilag, dvs at det er påkrevd med 4-øyne.

Konsulentutgiftene på drift har i gjennomsnitt økt med knapt 10 mill kroner årlig i femårsperioden. På investeringsområdet er konsulentutgiftene blitt redusert med knapt 30 mill kroner per år.

På tekniske tjenester på investeringsområdet har det vært en reduksjon i konsulentutgifter i perioden på 62 mill kroner for hele perioden, dvs i gjennomsnitt vel 12 mill kroner per år. Utgiftene til byggeledelse og SHA (sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) er redusert i tråd med beskrivelsene i den politiske saken av 2022. Når det gjelder prosjekteringsledelse forventer kommunedirektøren at denne posten blir redusert med virkning etter 2025, jf orientering til formannskapet i sak 281/22 av 15. november.

Det er positivt at kommunen har oppfølging med at fakturerte timer er i overensstemmelse med registrerte timer i kommunens portal. Vi kan ikke se at kommunen har noen oppfølging av samlet fakturert beløp opp mot den enkelte avtale og opp mot rammeavtaler. Revisjonens grove anslag tyder imidlertid på at fakturerte beløp ikke går utover avtalene på drift. På investeringsområdet derimot kan våre anslag tyde på at det er fakturert mer enn avtalene gir rom for. Revisjonen mener det er uheldig at kommunen ikke har hatt et system for å holde oversikt over omfanget av de ulike avtalene med leverandørene. Det er en svakhet at det ikke klart fremgår av avtalene (avropene) hvilke rammeavtaler de er basert på.

Vi har ikke fått dokumentasjon på at det er avholdt minikonkurranse mellom rammeavtaleleverandørene når det gjelder rammeavtaler for perioden 30.9.2013-30.9.2017. Vi er kritisk til at det ikke finnes dokumentasjon på dette i ESA. Det har derfor ikke vært mulig å fastslå om loven om offentlige anskaffelser er overholdt på dette punktet.

Avtalen om tjenstedesigner med PwC omfattet flere konkrete prosjekter innenfor programområdet Digitalt førstevalg, og det var tatt høyde for at også nye prosjekter innenfor programområdet kunne komme til. Regnskapet viser at flere av de nevnte prosjektene har pågått i hele kontrollperioden. Revisjonen stiller spørsmål ved om det er greit at en avtale åpner opp for at planlagte prosjekter skal inkluderes.

Vi har observert at flere av de innleide prosjektlederne har attestasjons- og/eller anvisningsmyndighet i kommunens regnskapssystem. Dette mener revisjonen innebærer en risiko for at eksterne prosjektlederne kommer i skade for å anwise egne utgifter.

Vi har sett eksempler på at inngående fakturaer på innleide prosjektlederens timer i flere tilfeller er sendt til samme prosjektleder for attestasjon eller anvisning. Dette kan indikere svikt i rutinene, da en attestant skal ikke attestere eller anwise egne utgifter. Prosjektleder selv har imidlertid avvist disse, og videresendt fakturaene til andre med myndighet.

Revisjonen mener det er svært uheldig at anvisningsfullmakten er delegert til eksterne konsulenter som ikke er ansatt i kommunen. Ifølge reglement for bestilling, attestasjon og anvisning er det en klar sammenheng mellom budsjettansvar og anvisningsmyndighet. Anvisningsfullmakt kan delegeres til medarbeidere, noe vi oppfatter å være ansatte i Trondheim kommune.

Fakturaene fra EY og Experis har mangelfull beskrivelse av ytelsens art og omfang. Vi mener at dette ikke tilfredsstillende bokføringsforskriften. Det er også et tilfelle av forskuddsbetaling av timer

fakturert med merverdiavgift, noe som er klart brudd på bokføringsforskriften og Trondheim kommunes forretningspraksis overfor leverandører. Det er uheldig at inngående fakturaer fra Experis gjentatte ganger er dobbeltfakturert og senere kreditert.

Revisjonen er kritisk til at prosjektleder for digitalt barnevern fra august 2021 fakturerer fra et annet konsulentfirma enn det kommunen har inngått avtale med i henhold til lov om offentlige anskaffelser.

3.4 Bokføring av vikarutgifter

Vikarleie bokføres på kontoene 27040 vikarinleie og 27041 Interne vikartjenester. Det er på driftsområdet at vikarutgifter er størst. På investeringsområdet er dette marginalt.

En gjennomgang av vikarbyråer viser at utgifter er bokført på andre kontoer enn vikarinleie. Adecco er som et eksempel bokført med 300 mill kroner i perioden 2018-2022. Herav er ca 244 mill kroner bokført på vikarkontoer. Ca 11 mill kroner er ført på konto 127000 konsulenttjenester hvor det aller meste gjelder skoler og barnehager. Det er derfor sannsynlig at dette er feilførte vikarutgifter. I 2018 utgjør dette 6,2 mill kroner, mens feilføringen de øvrige årene ligger mellom 0,5 mill kroner og 1,8 mill kroner. Det er også bokført utgifter til andre typiske vikarbyråer på andre kontoer enn vikarer. Dette utgjør mindre beløp. Totalt anslås feilaktig kontobruk av vikarer med ca 15 mill kroner.

Revisjonens vurdering

Revisjonen konstaterer at det fortsatt er feilaktig kontobruk, hvor vikarutgifter fra vikarbyråer føres på andre kontoer enn de to kontoene som er tiltenkt til formålet. Andelen feil sett mot totale vikarutgifter er imidlertid liten.

4. Tilsvar på rapporten

Vi ber om svar innen 23. mai 2023. Revisoruttalelsen skal etter planen til behandling i kontrollutvalget 5. juni 2023.

Per Olav Nilsen
revisjonsdirektør

Mona Kristensen
statsautorisert revisor

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg: 1 Rammeavtaler
2 Driftsregnskapet
3 Investeringsregnskapet

Kopimottaker:

Postmottak Finansdirektøren, Finansdirektøren
Olaf Løberg, Finansdirektøren
Robert Grande, Innkjøpstjenesten

VEDLEGG**VEDLEGG 1 Rammeavtaler**

Tabell v-1.1 Leverandører med rammeavtaler i perioden 30.9.2013-30.9.2017

Kategori/ Leverandør	Kategori A Program- og prosjekt- ledelse	Kategori B Prosess- og endrings- ledelse	Kategori C Modellering og system- utvikling	Kategori D Kvalitets- sikring, testing og idriftsetting	Kategori E Forretnings- utvikling og arkitektur
Bouvet	x	x	x	x	x
Cap Gemini	x		x	x	
Momento	x	x			
Kantega			x		
Ernst&Young					x
PWC		x			x
Acando			x	x	
Steria					x

Kilde: Trondheim kommunerevisjon.

Tabell v-1.2 Leverandører med rammeavtaler i perioden 1.10.2017-30.9.2021 og oversikt over antall tildelte kontrakter

Kategori/ Leverandør	Kategori A Program og prosjekt- ledelse	Kategori B Prosess- og endrings- ledelse	Kategori C Modellering- og system- utvikling	Kategori D Kvalitets- sikring, testing og idriftsetting	Kategori E Forretnings- utvikling og arkitektur
Antall mini- konkurranser	14	10	7	4	4
PwC	3	2	ia	ia	4
Bouvet	1	2	0	1	0
Sopra Steria	4	ia	2	0	0
Tietoevry	0	1	0	ia	ia
Experis	6	2	5	1	1

Afry	ia*	3	ia	2	ia
Bekk Consulting	ia	ia	0	ia	0
EY	ia	ia	ia	0	ia

Kilde: Trondheim kommunerevisjon.

* ia står for "ikke aktuelt"

Innenfor kategori A Program og prosjektledelse er det gjennomført 14 minikonkurranser i avtaleperioden, herunder Helseplattformen, digitale løsninger innen velferdsteknologi, barnevern osv. Som tabellen viser ble disse tildelt PwC (3), Bouvet (1), Sopra Steria (4), Tietoevry (0) og Experis (6).

Innenfor kategori B Prosess- og endringsledelse er det avholdt 10 minikonkurranser⁴³ i perioden og i kategori C Modellering og systemutvikling, sju.⁴⁴ Innen kategori D Kvalitetssikring, testing og idriftsetting er det avholdt fire⁴⁵ minikonkurranser og i kategori E Forretningsutvikling og arkitektur er det avholdt fire⁴⁶ minikonkurranser. Fordelingen mellom leverandørene framgår av tabellen over.

Tabell v-1.3 Leverandører med rammeavtaler i perioden 1.10.2021-30.9.2023 og oversikt over antall tildelte kontrakter.

Leverandører	Antall kontrakter
PwC	6
Accenture	1
Tietoevry	1
Ework	2
Experis	3
Karabin	3
Sopra Steria	2
Visma	1
Bouvet	2

⁴³ Herunder design og nye fagsystemer.

⁴⁴ Herunder tilskuddsbasen, videreutvikling av tilskuddsdatabase og omtakstering.

⁴⁵ Herunder Min side, testressurs/ansvarlig digitalt førstevalg, kvalitetssikring digibarnevern og teknisk rådgiver digibarnevern.

⁴⁶ Herunder arkitektur og informasjonssikkerhet digibarnevern, prosjektledelse for Min side, innbyggertjenester mv.

Cgi Norge	0
EY	0
Bekk Consulting	0
Kantega	0
Senseit	0
Webstep	0
Avo Consulting	0
JProfessionals	0
Knowit	0
Variant Trondheim	0
Afry	0
Sum	21

Kilde: Trondheim kommunerevisjon

Vedlegg 2 Driftsregnskapet

Tabell v-2.1 Konsulenttjenester driftsregnskapet, fordelt på leverandører

Resk.nr	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
300372 - PRICEWATERHOUSECOOPERS AS	2 935 529	4 692 926	6 053 540	8 412 314	10 295 006	32 389 316
300988 - SINTEF AS	1 902 860	1 726 699	3 699 763	7 453 199	5 857 959	20 640 479
300063 - RAMBØLL NORGE AS	4 034 843	6 033 583	3 589 947	1 497 853	1 202 654	16 358 879
300204 - NORICOM NORD AS	5 354 651	2 611 981	1 087 525	1 718 077	1 889 336	12 661 570
301104 - NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVER	893 200	382 350	2 825 806	5 466 421	2 990 740	12 558 517
300619 - COWI AS	324 213	1 053 815	1 716 091	5 184 727	3 440 697	11 719 543
300390 - MULTICONSULT NORGE AS	2 600 023	1 709 390	2 753 985	1 141 369	3 120 782	11 325 548
300120 - NORCONSULT AS	4 051 618	3 199 484	3 469 825	552 570	28 682	11 302 179
315001 - Trondheim kommune				4 857 801	5 635 205	10 493 006
300037 - SOPRA STERIA AS	241 491	520 399	1 436 279	1 634 184	5 813 732	9 646 084
301448 - TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE	110 005	2 236 248	1 956 967	1 993 994	3 146 389	9 443 603
300929 - SWECO NORGE AS	1 468 513	1 812 948	3 305 399	1 563 405	851 905	9 002 169
311968 - ESKATT AS			165 410	3 789 800	3 858 500	7 813 710
300008 - ASPLAN VIAK AS	430 156	1 022 857	1 987 156	2 436 490	995 451	6 872 110
300143 - ATEA AS	3 559 276	521 998	593 718	817 698	418 389	5 911 078
309764 - DMR MILJØ OG GEOTEKNIKK AS		1 142 300	55 000	2 200 131	1 615 688	5 013 119
304768/316479 - EXPERIS AS		828 746	1 489 607	2 894 582	685 517	5 898 452
	27 906 375	29 495 724	36 186 018	53 614 613	51 846 631	199 049 030

Kilde: Trondheim kommunerevisjon

Av utgiftene til PwC på 32 mill kroner gjelder i 23 mill kroner fire ulike prosjekter for innføring av Helseplattformen. Forøvrig har selskapet hatt oppdrag knyttet til trygghetsalarm i 2019 og bærekraft og museum for kunst og design i 2022.

Sintef har fakturert nær 21 mill kroner økende fra ca 2 i 2018 til 7,5 mill kroner i 2021 og ned til 6

mill kroner i 2022. Evaluering av universitetskommunen er det største enkeltprosjektet med over 5 mill kroner. Forøvrig har Sintef vært involvert i digitaliseringsprosjekt, forskningsprosjektet Rentvann, vurdering av ledningsnett og klimaprojekter.

Rambøll har fakturert 16 mill kroner i perioden, det meste gjelder ansvarene Miljøpakken og Byplankontoret for årene 2019 og 2020 for prosjektene infrastruktur trikken, innstegshøyde på metrobuss, sentrumsstrategi og plan for gatebruk. Eierskapsenheten har brukt Rambøll til prosjektet "nytt bygg bydrift", Kommunalteknikk til hovedplan avløp, og Trondheim eiendom blant annet til mulighetsstudie av Eberg idrettspark og utredninger om nullutslipp i Granåsen.

Rambøll har fått tildelt flere oppdrag etter minikonkurranser.

Noricom Nord as har fakturert i underkant av 13 mill kroner for tolketjenester i perioden.

Kommunen har konsulentutgifter til NTNU med nær 13 mill kroner. Prosjektet universitetskommune utgjør ca 7 mill kroner på Enhet for service og internkontroll. Kommunalteknikk har betalt 2 mill kroner for to stipendiater til prosjektlederprogrammet, belastet på prosjekt "ISY prosjektøkonom" og en million kroner til ulike vannprosjekter.

Utgiftene til Cowi er totalt ca 13 mill kroner, herav drift Heggstadmoen med i underkant av 4 mill kroner, og ellers fordelt på reguleringsprosjekter og campus i Elgeseter gate, støyskjerming og renere havn.

Multiconsult har utført tjenester for ca 11 mill kroner, for klimatiltak, tilstandsanalyse ved Svartlamon, utarbeiding av plan for offentlige formål på Nidarvoll og eiendomsutvikling på Nyhavna.

Utgiftene til Nordconsult på 11 mill kroner dreier seg om prosjekter som Leangen idrettspark og Leangen idrettsanlegg, ny ishall på Dalgård og mulighetsstudie av Tillertomta.

Sopra steria har levert konsulenttjenester for i underkant av 10 mill kroner. De to største prosjektene er Helseplattformen og nytt eiendomsskattesystem.

Konsulentutgiftene til Trøndelag fylkeskommune på 9 mill kroner gjelder i hovedsak lønn og andre utgifter knyttet til Miljøpakkens sekretariat.

Sweco har utført konsulenttjenester for kommunen med til sammen 9 mill kroner i perioden. Herav drift og ledelse Miljøpakken, konsekvensutredning av Litlvatnet og avløpsanlegg ved Benna. Eskatt har levert tjenester for nær 8 mill kroner for nytt system.

Asplan Viak har utgifter på 7 mill kroner i perioden knyttet til sentrumsplanlegging, konseptutredning Nyhavna, kvalitetsprogram for offentlige rom på Sluppen og hovedplan vann.

Experis har fakturert for 6 mill kroner i perioden. De har bistått i omtaksering av eiendommer og digitaliseringsprosjekter. Selskapet har også vært innleide vikarer på Trondheim kemnerkontor i 2019 og 2020 og digitaliseringsprosjekter og tilrettelegging for fritidskulturlivet i 2022.

Konsulentutgiftene til Atea er tilsammen ca 6 mill kroner, hvorav 3,6 for 2018. Utgiftene i 2018

gjelder i feilaktig kontobruk for programvarelisenser. Atea har også vært inne i prosjektet velferdsteknologi og gitt bistand til bystyresekretariatet ved valget i 2021.

DMR Miljø og geoteknikk har fakturert 5 mill kroner vedrørende nedlagte deponi. Leverandørene med kjøp over 5 mill kroner utgjør ca 36 prosent av konsulentutgiftene i driftsregnskapet i perioden 2018-2021.

Vedlegg 3 Investeringsregnskapet

Tabell v-3.1 Konsulenttjenester investeringsområdet, fordelt på kontoer for tekniske tjenester

Konto	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
027000 - Konsulenttjenester	110 717 870	75 996 956	20 699 376	9 573 814	1 889 420	218 877 436
027030 - Administrasjon/kontorutgifter/ko	167 343	141 553	56 929	42 315	10 215	418 354
027050 - Prosjekteringsledelse	872 907	836 013	52 702 732	54 693 685	56 918 673	166 024 011
027051 - Prosjektledelse	4 357 420	4 997 933	4 127 612	439 481	899 756	14 822 201
027052 - Byggeledelse	14 732 315	13 254 809	11 364 097	7 560 783	2 543 624	49 455 628
027053 - Egen prosjektledelse				1 900		1 900
027055 - Egne konsulenttjenester	4 325	1 911 308	443 464	-37 774	484 720	2 806 043
027056 - SHA-koordinator			2 129 827	1 621 269	853 638	4 604 735
027060 - Juridisk bistand	184 348	756 141	153 450	79 486	199 385	1 372 809
027061 - Meglerhonorar	1 173 347	541 132	5 693 927	4 349 403	2 917 077	14 674 885
027062 - Arkitekt		20 916	5 270		18 729	44 915
027063 - Geoteknisk konsulent	1 538 882	3 216 933	2 118 146	4 028 426	3 670 480	14 572 867
027064 - IT relaterte konsulenttjenester	2 502 976	882 205	2 040 648	2 668 355	1 288 201	9 382 385
027069 - Andre konsulenttjenester	225 944	8 747 821	3 969 441	3 407 531	2 687 894	19 038 631
Sum total	136 477 677	111 303 721	105 504 920	88 428 674	74 381 810	516 096 801

Kilde: Trondheim kommunerevisjon, kommuneregnskapet

Tabell v-3.2 Konsulentutgifter investeringsregnskapet, fordelt på leverandører

Resk.nr	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
300063 - RAMBØLL NORGE AS	34 340 886	39 487 729	30 539 377	20 128 663	15 034 617	139 531 272
300390 - MULTICONSULT NORGE AS	26 047 066	21 202 192	21 147 989	20 986 101	14 018 413	103 401 762
301047 - AFRY NORWAY AS	8 790 143	10 162 930	6 082 213	9 106 001	13 431 664	47 572 950
300372 - PRICEWATERHOUSECOOPERS AS	10 098 118	7 775 310	8 971 629	10 750 851	9 088 101	46 684 009
300120 - NORCONSULT AS	10 388 780	13 329 550	10 276 963	7 872 646	3 710 933	45 578 873
300008 - ASPLAN VIAK AS	10 436 803	7 144 960	12 285 042	7 862 261	7 154 816	44 883 882
300906 - AGRAFF ARKITEKTUR AS	9 875 684	9 409 378	4 864 333	4 509 640	2 106 336	30 765 371
300619 - COWI AS	5 540 515	10 825 405	3 968 559	5 765 248	2 199 114	28 298 839
300103 - PROSJEKTUTVIKLING MIDT-NORGE AS	7 128 505	7 451 076	5 583 544	3 477 079	1 974 816	25 615 020
300212 - HR PROSJEKT AS	8 791 287	7 265 929	7 039 673	2 106 392		25 203 281
300143 - ATEA AS	1 452 428	7 683 172	6 917 623	4 553 163	874 759	21 481 146
300079 - TIETOEVRY NORWAY AS	8 899 490	2 306 685	2 737 731	1 914 321	5 173 077	21 031 305
300037 - SOPRA STERIA AS	3 104 939	6 303 657	4 777 521	2 689 173	969 853	17 845 142
304768 og 316479- EXPERIS AS	1 796 358	4 412 186	1 952 560	3 618 578	5 099 565	16 879 246
308106 - EIENDOMSMEGLER 1 MIDT-NORGE AS		2 893 932	5 418 656	5 441 111	2 658 911	16 412 610
300023 - WSP NORGE AS	5 051 689	7 577 764	2 413 260	1 073 884	152 537	16 269 134
300684 - ADVANSIA AS	4 398 856	4 313 044	4 040 780	1 220 067	1 921 175	15 893 922
304523 - WINSNES MASKIN & TRANSPORT AS		15 283 936	588 079			15 872 015
300958 - INGENIØRFIRMA PAUL JØRGENSEN AS	3 303 129	4 248 600	6 117 061	600 369		14 269 159
300929 - SWECO NORGE AS	7 591 432	3 060 902	1 169 013	761 413	1 654 970	14 237 730
307349 - OPAK TRONDHEIM AS	610 580	4 944 107	4 832 166	1 933 573	1 649 307	13 969 733
300853 - KARL KNUDSEN AS	3 483 532	3 581 346	2 641 351	900 063	1 528 215	12 134 507
312120 - WINSNES MASKIN & TRANSPORT AS			9 312 294	2 184 749		11 497 043
301468 - ERNST & YOUNG AS	2 902 623	3 993 769	3 423 250	1 040 250		11 359 892
300358 - PIR II AS	3 180 602	1 711 106	1 511 823	2 083 805	349 776	8 837 111
308648 - VIANOVA TRONDHEIM AS		2 213 927	1 219 061	2 153 558	2 441 991	8 028 536
306131 - STRUCTOR TRONDHEIM AS	150 650	907 758	2 021 537	1 455 445	2 523 218	7 058 608
300049 - DIN GÅRDSPLASS DRIFT AS	6 314 544	695 491				7 010 035
300543 - STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR KULTU	3 178 805	212 368	1 113 912	1 250 478	912 231	6 667 794
304964 - FORTUM MARKETS AS		4 016 883	2 150 529			6 167 412
316479 - EXPERIS AS				785 293	5 099 565	5 884 857
301624 - PER KNUDSEN ARKITEKTKONTOR AS	944 508	692 650	2 212 120	967 437	978 594	5 795 309
315113 - HR PROSJEKT AS				3 320 674	2 339 697	5 660 371
302177 - MAINMANAGER NORGE AS	2 898 466	1 156 829	939 570	334 679		5 329 544
314466 - NETCOMPANY NORWAY AS					5 138 675	5 138 675
301364 - JUPITER SYSTEM PARTNER AS		1 248 750	3 801 670			5 050 420
	190 700 416	217 513 323	182 070 890	132 846 962	110 184 924	833 316 514

Kilde: Trondheim kommunerevisjon, kommuneregnskapet

Kommentarer til store leverandører - investeringer

Leverandører med beløp over 5 mill kroner utgjør ca 85 prosent av totale konsulentutgifter. Nedenfor følger en gjennomgang av leverandører over 10 mill kroner, tilsvarende 79 prosent.

Rambøll Norge as har vært involvert i prosjekter for Trondheim eiendom, Kommunalteknikk, Idrettsenheten og Trondheim eiendom med til sammen 140 mill kroner. Av enkeltprosjekter utgjør Granåsenutbyggingen den største andelen. I tillegg er det noen metrobusprosjekter og ny skole på Nidarvoll som er store.

Gjennomgangen av Multiconsult Norge as viser at over 90 prosent av utgiftene på til sammen 103 mill kroner knytter seg til prosjekter innen Kommunalteknikk vei, vann, avløp og Miljøpakken. Eksempler på prosjekter er Torvet, ulike metrobusprosjekter og Baklidammen rehabilitering.

Afry Norway er bokført med i underkant av 48 mill kroner. Det er i hovedsak Kommunalteknikk som har brukt dette selskapet for prosjektering av vann- og avløpsprosjekter og miljøpakkeprosjekter. Trondheim eiendom utbygging har brukt ca 7 mill kroner på

idrettsprosjekter.⁴⁷ Afry er en av rammeleverandørene av konsulentttjenester, men det meste av utgiftene er basert på tilbud og ikke bruk av rammeavtalen.

PwC har fakturert i underkant av 47 mill kroner. Utgiftene gjelder it-relaterte tjenester, hvor om lag 23 mill kroner er knyttet til it-støtte til det kommunale barnevernsprosjektet og 5 mill kroner til innbyggertjenester i det nasjonale barnevernsprosjektet. I tillegg er det benyttet konsulentttjenester til anskaffelse av nytt trygghetsalarmsystem for 4,5 mill kroner, utvikling av Min side for ca 7 mill kroner, og digitale planprosesser 2 mill kroner. Avtalene er gjort med utgangspunkt i inngåtte rammeavtaler.

Trondheim kommune har kjøpt konsulentttjenester på investeringsområdet fra Norconsult for nær 46 mill kroner. Gjennomgangen viser at hovedvekten av tjenestene gjelder Kommunalteknikk vei, vann og avløp. I tillegg er det bokført utgifter på ansvarene Trondheim eiendom, Utbygging, Mobilitets- og samferdsel og Idrett og friluftsliv. Det er mange små prosjekter knyttet til stier og sykkelveier. I tillegg er det gjort geotekniske undersøkelser og reguleringsarbeid i forbindelse med prosjektet Nidelvstien og diverse interiørarbeid ved Risvollan helse og velferdssenter.

Det er brukt nær 45 mill kroner på konsulentttjenester fra Asplan Viak. Gjennomgangen viser at de i stor grad er inne på Kommunalteknikk vei, vann og avløp på prosjekter som Vikåsen vanntunnel, snarvegpakker og fortau. I tillegg har de vært involvert ved Trondheim eiendom, Utbygging vedrørende Klæbu helse- og velferdssenter og Heggstadmoen mc-bane og Eierskapsenheten vedrørende urnelund på Kattem. Ellers er det en del reguleringsarbeid.

Agraff arkitektur as har levert konsulentttjenester for 31 mill kroner i perioden, herav utgjør Granåsen arenabygg halvparten. Andre prosjekter er Torvet, Skjermvegen aktivitetspark og snarveispakker. Utgiftene til selskapet er størst i 2018 og 2019.

Cowi as har utført tjenester for 28 mill kroner i perioden. Året 2019 skiller seg ut med et høyere beløp på 10 mill kroner vedrørende reguleringsplan i Elgeseter gate. Andre store prosjekter er Risvollan helse- og velferdssenter og ulike sykkeltiltak.

Prosjektutvikling Midt-Norge as er bokført med i underkant av 26 mill kroner. Selskapet har blant annet vært inne på Huseby ungdomsskole, Klæbu helse- og velferdssenter, Ranheimsfjæra barnehage, ny storhall på Leangen og prøveprosjekt Olav Tryggvasons gate.

HR prosjekt as er bokført med 25 mill kroner. Prosjektene er i hovedsak knyttet til veg, vann og avløp.

Atea as er bokført med i underkant av 21 mill kroner. Dette gjelder i hovedsak større oppgraderinger av datasystemer og pasientvarslingssystem, fagsystem eiendomsavgift og oppgradering av post- og arkivsystemet.

Tietoevery har fakturert nær 21 mill kroner, herav nær 8 mill kroner til trådløst nett på skoler og helselokasjoner. Andre større prosjekter er Huseby-Kolstad-Saupstad skole, pasientvarslingssystem, helsevakta og nytt økonomisystem. Det er også utgifter til et prosjekt hos Økonomitjenesten kalt "Neste års prognose" med 2 mill kroner og portal for bekymringsmeldinger

---

⁴⁷ Lade idrettspark, utendørs skateanlegg

for barnevernssystemet. Tietoevry er en av rammeleverandørene av konsulenttjenester. En del av utgiftene antas imidlertid å være påløpt etter tilbud, for eksempel nytt økonomisystem.

Sopra Steria har bokført nær 18 mill kroner for prosjektene forsystem vann- og avløpsgebyrer samt systemer for servering, salg- og skjenkebevilling.

Experis as er bokført med ca 17 mill kroner som i hovedsak gjelder barnevernprosjekter. Andre prosjekter som Experis har vært inne på er pasientvarslingssystem, digitale planprosesser og booking- og tilskuddsbase.

Eiendomsmegler 1 Midt-Norge har utført meglertjenester i forbindelse med erstatningsboliger for 16 mill kroner.

Wsp norge har fakturert 16 mill kroner, herav flere metrobusprosjekter, reguleringsplan Elgeseter gate, vann- og avløp samt snarveispakker.

Advansia har vært inne i prosjekter for til sammen ca 16 mill kroner. De største prosjektene er Risvollan helse- og velferdssenter, Torvet, utbygging Granåsen og Helsevakta.

Winsnes Maskin&Transport har utført tjenester for tilsammen 27,4 mill kroner.⁴⁸ Sikkprøver på utgiftene viser at dette gjelder fysisk arbeid og ikke konsulenttjenester.

Ingeniørfirma Paul Jørgensen har utført tjenester for ca 14 mill kroner knyttet til driftskontrollsystemer.

Kommunen har benyttet Sweco for 14 mill kroner. De største prosjektene har vært Ranheim skole tilbygg, Huseby ungdomsskole, Høgskoleringen og tilrettelegging for nye leskur.

Opak er bokført med ca 14 mill kroner. I tillegg er det bokført 2 mill kroner på et gammelt reskontronummeret i 2018. Selskapet har vært inne på metrobusprosjekt og aktivitetsparker på Dalen og Lade.

Karl Knudsen er bokført med 12 mill kroner. Beløpet fordeler seg på flere tjenesteområder og prosjekter i hele kommunen.

Det er kjøpt konsulenttjenester fra EY for i overkant av 11 mill kroner i perioden 2017-2021 til barnevernsprosjekter.

---

⁴⁸ Winsnes maskin og transport framkommer både av reskontra 304523 og 312120.

Tabell v-3.3 Konsulentutgifter investeringsregnskapet, fordelt etter prosjekter over 5 mill kroner

Prosjekt	2018	2019	2020	2021	2022	Sum total
94581003 - IT-støtte barnevern BFT	5 218 158	8 486 015	10 228 782	10 020 318	13 561 683	47 514 957
94530011 - Granåsen løyper	2 913 264	17 631 900	11 316 458	2 680 071	234 721	34 776 415
90902201 - Torvet, Hovedprosjekt	12 709 845	5 091 602	1 629 674			19 431 122
90251062 - Granåsen, Arenabygg langrenn	8 151 563	8 131 710	3 055 125			19 338 398
92260640 - Elgeseter gate, reguleringsplan	1 325 835	13 429 118	2 296 500			17 051 453
94019320 - Anskaffelse av trykksalvarsystem	10 757 180	5 279 079	793 255	42 670		16 872 184
90101861 - Huseby u.skole	9 174 554	2 870 428	1 505 209	1 183 811	899 580	15 633 581
90102361 - Nidarvoll skole, ny skole	2 796 390	5 775 228	5 226 466			13 798 084
92782310 - Erstatningsboliger 2014. Salg		0	5 639 363	4 199 442	2 764 969	12 603 774
94530000 - Utbygging Granåsen adm	5 231 701	2 406 097	1 120 634	664 369	1 634 952	11 057 754
90201701 - Risvollan HVS	5 333 906	2 975 267	1 958 516	177 191	75 752	10 520 632
9025125B - Lade idrettspark, områdeutvikling	4 444 788	3 758 740	1 975 906			10 179 435
94113535 - PAVE (Pasientvarslingssystem - Etabl.)	432 246	2 107 405	2 639 477	3 506 413	1 222 342	9 907 883
94650102 - Trondheim parkering - Etablering El-bil lading		4 656 883	5 117 353	-230 000	-78 557	9 465 680
94114321 - Innbyggertjenester DigiBarnevern				3 137 488	5 380 414	8 517 902
92230036 - MetroBuss-strekn. tiltak-Sivert Thonstads	3 392 894	4 514 661	402 850	3 201	668	8 314 273
92230028 - MetroBuss - Omstigningspunkt Tiller	2 245 842	3 474 170	2 130 232	435 022		8 285 266
92420335 - Lademoen kirkeallé-Rosenborg, separering avløp		148 950	502 954	5 378 145	2 234 774	8 264 823
92260725 - Nordre Ilevollen			2 520 527	2 984 479	2 744 003	8 249 009
90102562 - Ranheim skole, Tilbygg	3 570 243	920 442	3 058 448			7 549 134
92430236 - Forprosjekt Lilleby-Leangen, avløpsledninger sykkelveg			2 026 254	3 609 699	1 702 929	7 338 882
94211918 - Oppgradering til Windows 10		2 069 210	5 064 643			7 133 853
94211905 - Nytt økonomisystem	7 079 623					7 079 623
94711001 - Digitale politikere - rett på sak?	186 070	2 009 158	4 171 963			6 367 190
90201511 - Trondheim rehabiliteringssenter	1 295 388	2 421 674	2 598 750			6 315 812
92320119 - Driftskontrollsystem	2 377 429	716 767	2 454 120	562 120	159 483	6 269 919
92700809 - Heggstad søndre - infrastruktur	993 840	2 779 385	1 948 914	117 910		5 840 049
92420127 - Etappe 2 Kambrua-Kvetabekken, avløp	2 966 377	178 463	728 557	1 558 699	211 451	5 643 546
92430250 - Bergsbakken ny OV-ledning			644 464	1 702 071	3 294 067	5 640 603
92260305 - Olav Tryggvasons gate, permanent løsning	352 937	4 873 300	356 346			5 582 583
92420414 - Oppgr. av driftskontrollsystem avløp	700 311	913 130	3 200 491	553 308	46 776	5 414 016
92430246 - VA-bekkeåpning Nidarvoll skole og rehabiliteringssenter, avløp			1 450 657	2 662 096	1 297 558	5 410 312
90202301 - Klæbu HVS	3 156 616	884 002	1 358 225			5 398 843
92420662 - Hørlocks veg-Bjørkvegen, avskj.lodning	3 792 500	966 738	510 397	117 405		5 387 039
94530012 - Granåsen rekkefølgekrav	1 637 945	3 649 608				5 287 553
94530001 - Reguleringsplan Granåsen	556 351	674 292	1 101 249	2 552 922	394 723	5 279 537
94539822 - Nidelvstien	1 691 943	1 496 345	875 043	752 224	437 241	5 252 795
92420684 - Forsystem avløpsgebyrer	1 263 941	1 112 908	1 401 161	1 005 632	447 654	5 231 296
92330513 - Forsystem vanngbyrer	1 263 940	1 112 908	1 401 160	1 005 632	447 653	5 231 294
92320569 - Vikåsen vanntunnel, detaljprosjekt	3 991 300	572 645	514 747	110 791		5 189 483
90152561 - Risvollan bhg NY	262 676	4 676	167 562	4 322 319	403 990	5 161 223
90981251 - Anskaffelse av nytt FDV-system	2 854 694	1 483 363	672 325	6		5 010 388
	114 122 292	119 576 266	95 764 757	54 815 453	39 518 828	423 797 596

Kilde: Trondheim kommunerevisjon, kommuneregnskapet

Nedenfor følger en gjennomgang av prosjektene over 10 mill kroner.

Prosjektet IT-støtte barnevern BFT er utgiftsført med nær 48 mill kroner, fordelt på leverandørene PwC, EY og Experis

Av utgiftene til prosjektet Granåsen løyper på i underkant av 35 mill kroner, gjelder 27 mill kroner utgifter til Winsnes Maskin & Transport. Dette anser revisjonen som en feilføring av fysisk arbeid på grunn på konto for kjøp av konsulent tjenester. Konsulentutgifter til Rambøll utgjør 6 mill kroner.

Torvet er bokført med 19 mill kroner. Herav har Multiconsult fakturert 8 mill kroner, Advansia 3 mill kroner og Agraff nær 3 mill kroner.

Granåsen arenabygg er bokført med 19 mill kroner, hvorav 15 mill kroner gjelder fakturaer fra Agraff Arkitektur.

Elegeseter gate reguleringsplan er bokført med 17 mill kroner, hvorav Cowi står for nær 13 mill kroner.

Trygghetsalarmsystem er bokført med nær 17 mill kroner. Locus Solutions og Locus public saftey har fakturert 5,5 mill kroner, PwC i overkant av 4 mill kroner og Atea i underkant av 4 mill kroner.

Huseby skole har konsulentutgifter med i underkant av 16 mill kroner fra konsulenter som Prosjektutvikling Midt-Norge, Filter arkitekter og Rambøll.

Nidarvoll skole ca 14 mill kroner. Herav utgjør Rambøll i overkant av 7 mill kroner og Løvetanna landskap ca 1 mill kroner.

Konsulentutgifter knyttet til erstatningsboliger er i underkant av 13 mill kroner.

Prosjektet Utbygging Granåsen administrasjon har konsulentutgifter med 11 mill kroner.

Risvollan hvs er bokført med 10 mill kroner, herav utgjør Advansia 4 mill kroner og Cowi ca 2 mill kroner.

Lade idrettspark er bokført med ca 10 mill kroner, hvorav Afry Norway står for i underkant av 7 mill kroner.

Prosjektene under 10 mill kroner beskrives ikke nærmere, men alle prosjekter over 5 mill kroner framgår av tabellen over.